

Ltk Beets A1

Pierson, Alfred

25 (1853 - 1899)

I (1-20)

Det Gylage!

- gedicht van A. Pierson
als 15- of 16-jarige.

- overhuft De Nieuwe
Volgeden

Amsterdam 15 April 1853.

Willemaarde Heer!

Ik aan de uyheid u hinnencom toe te zenden een afsduk van een opstel dat onlangs in een tydscrift opgenomen werd. Toen ik naamelyk voor enige weken het gen. woenen en de eer had u te ontmoeten, en u te horen spreken over onderweyzen kunsth en aesthetiek betreffende, verleyde het my niet weinig dat door u, o. a. als bejaling van kunst gegeven werd: „kunst is zelfvoelenscheining”. Wanneer ik toch kunnen mag leere worden eenigzins begrepen te hebben, schijnt u by my toe geheel en al mijne overtuiging, die ik grame beten niet zonder veel moeite en schyd verbergen te hebben, dien aangaande te bevestigen en te versterken. Die overtuiging heb ik, hoewel een onvolledig, uitgesproken in de bladzijden, die ik de eer heb u te zien geworden, opdat ik by enige gefebikte gelegenheden van u loue woenen vernemen, of ik uwe mening wat de besp. zaak bekeft, medegegeven heb.

In het verhooren dat uwe welwillendheid mij ver-
hoeden zal te hande al belastig gevallen te zijn,
subit de een, na enige tusschen van allen met het
verricht te hebben, met de meeste zorgachtig
te zijn

Alteerwande heer

Uwtegenwoordig diens
Alteerwande heer

Aenweldend. Leijdel. Heer Nicolaas Beeth
Theol. Doct. & Predikant
te
Alemstede

2
Heth

Rotterdam 1 Febr. 1858

Wederwaarde Heer, Leijgeachte vriend,

Hoewel het mij spijt, dat ik U
het mijn persoon hem lastig vallen, Lou
kan ik het uw vriendelyk schryven niet
goed onbeantwoord laten.

Om twee redenen. Uw schryven
heer is gesteld om het verschil van
standpunt tusschen U en mij. Dat dit
verschil bestaat is ontwisfelbaar, maar
het Lou mij van het best gaan, al
daardoor mij de gelegenheid werd
afgesneden om ook op eenig boek
werk, dat ik de vrijheid neem
te toetsenden, uw hooggeliefde oordeel
te vernemen, van U, dat, kien ik

Loos gaame erken van mijne voor,
Mijn veel verplicht te zijn.

Verder wordt mijn werk, dat
theologisch en letterkundig, door
deze een werk der overzetting ge-
kenmerkt. Ik hoop niet dat
gij mij over die uitspraak in
het tijdschrift gekwetst zult acht
ten, wanneer ik ~~het~~ behoefte
gevoel om de te zeggen, dat ik
mijn uitspraak niet van nieuwe
dige overzetting bij pleit - en

uw ken ik dankbaar aanneem,
Maar dat ik ook niet gaarne
Lontogem, dat mijn geheel
werk een werk van overzetting
en niet ^{ook} (van eenige overtuiging
Lontogem. Met mijn jeugd
het vurig liefst, denk ik
soms te lang van mijn knelken,
dat is ook niet altyd over eigen
wil dat ik geleid ben geworden
door het uitspreken van gevoelens
en meeningen, die van de heerscher,
de afreken, en vrienden ben ik by
dat uitspreken mij steeds bevest
gloes

Niet anders dan de Barmhertigheid en
Bevrediging ten doel te hebben gehad.

Deze Mededeelingen hebben u
tennaght voor u geen waarde, maar
mogten zij u leiden om mij ten tijde
van tijd van nood niet te overzien.
den en in mij herk ook nog iets
anders dan een herk des Olyfing
te dien, zoo zou ik mij gelukkig
kennen.

Het was me recht goed over
eens onder uw gehoor te zijn
v. Dinsdag. Alle hier herinnering
tereen op het geluid van uw
stem

202
Batb
Zoo ik Jaroudt nog hier
preken moeft, onthalt mij de
tijd om te komen hier.

Als de goedheid dit mij fely
ten flucht te maken konde van
een uitbreidel ^{van mijn misfalle} op uw gnegeheid
en achting, exam d' mij dan
ook by vernieuwing aanbrevel
Blyf heugzaamend

Uw Dw. Vriend
H. A. D. J. M.

Den Mevrouw de Lege. heer
den heer dr N. Beets
ped. by de Mevr. gem.
Utrecht

3

1860

Wetleer. Mevr. Geliefde Mevr.

Ik neem de moeite u
een vordruygen te zenden van
een opstel; door my uitgegeven
in de Eids; ⁽¹⁾ geheet Een Mis
Verstand. Ik doe dit om het
alder van een opmerkingen
aante zenden. Ofschon het al
toos hetzelfde door u en my
voor de ziele wordt gehouden,
toch meen ik niet verstand
te hebben het standpunt, dat door
u als het christelyke kind van
gegeven o. a. in het Stuygen
(1) Een Misverstand.

(N° 2 der Schiedsche uitz
1860) over de Vredraagzaam
heid; een opstel waarvan
ik u oprecht dank zeg
gelyk ik oprecht gekant heb
te ^{het} bevestiging.

Mit dankkende in
Uwe vriendelijke belang
stelling bij ik met de
beste begroting

New Britain, N.

Ward. Person

4

Rotterdam, 27 Nov. 64

Wroegge vriend,

Vergun mij een onwille-
keurige wijziging te bevestigen en te
sturen een present - exemplaar aan
te bieden van een verslagen, waarvan
ik de lezer gaarne den eufem
dank had laten zien.

Ik neem deze gelegenheid
te bracht om te loof hartelijk dank
te zeggen voor de toezending van
uwer geffene met bondel. Ik
kend dat met deen aanbreven voor
verscheyde letterkundige werken
van te en hoop een niet te onbes
deem leerling te zijn

Set de Inette aching
a. Meneff
Ardeuffr.
Mardien
J

Rotterdam 31 dec/62

Hooggeachtte Vriend

Vergeen my, te niet
 een enkel woord dank te zeggen
 voor de vriendelijke toekending
 van een verfhonide geschenken
 waarvan ik, my in dit gemad
 voor het eerst onder de ogen
 kwam. Het is altyd een feest en
 denk ik te te ontvingen, het
 was het ditmaal ook voor mijn
 jongens die ik met een jongen
 leeds vernakte.

Verstien groot een liefde
 voor de verfhonden zover dat
 gy voor het een een geschenken
 na ik vernomen te geroegen
 het te toekenden en teilig
 peraten over het onder een
 faia.

Gelov by met alle eerbedige
groeten van mijn trouwe
kint

Uw Dienstk. Dien
Mantje

Cott. 28 Oct 65

Willems. Nieuw, Gaude Meum

Dit is de Gisteren
 een lesing vond nog de die
 preafpragelyk Genoy die de
 Lingen het niet eigen mee
 de, goretelyk Alkan, (want
 het is de Gure en van de tien
 die ik ogen vintes (vervaardige)
 tabellen waarom Gy niet
 van my afpendet ten Gy
 is Kollu sam opheest. Ik
 foud die Aenden geyeld
 leef in de Kellide, bery
 Inipien niemand vordel,
 Iner ik later, over de te nifer,
 gert hadel Sed

bees mijnien beugroze
tablaring te voor het eerst
op te gadaerte van hetgeen ik
te verkleven vielded. In dat
geen moze de - toue door
te verkleven aangenomen
vinden als het teugt dat
ik my ongrave door te
terdaent sag te onvrij
lichte of gelyk van belang
stelling meer gy onne
tas met en beoek teent.

Leyt gy het geend
lesingh niet al te lees goede,
niet dan over en deeg of
dat is een van my beuene

over iemand, die - beer
waer en onvrijing? - over
de Costa

by in een veld
freppelyc candenten
de veld en met de
deute vergaeting

Over de. W.

Klauder

Nybrink. Leeste, mr. sach. (Koning).

7

Willems. Keer
Leestgave Mand

hoop ik in het
kerstige nog meder een der
godegaven te vinden om my
te bepleeten te Londen te het
gen om te integreeren mede,
Loudt gy het dan velle thoren
keer bronken, D. A. Thiene
Lijt over aldaer met byzorging:
om A. Pierson. In de vyheid die
ik men te gort, verpaf heel
te velle van myn verpafmenten.
Lucht om in den vrende niet
van het vdeland te verneemen,
in ik het byzonder niet van u
Hoogverleed

Leest

6 Nov. 55

W. Pierson

0

Hooggeachtte Heer,

Ik dank u zeer voor de moeite
om u te danken, daartoe name-
lijk dat Gy de moeite genomen
hebt de gemte die myn jongen
geschiede by u hebben opgevoerd, en
tekening en myn kenbaar te maken.
Ik erken gaarne aan welke voor-
den de bemiddeling groot te
hoofte te hebben. En dat, onder
degeen omstandigheden myn schryf-
den u prijzen waard toefijne, en
misdigt my in geen geringe mate.

Ik hoop meer dat by ons in het
hondelen deze brochure niet ter-
giffen, met andere worden: dat d.
tegenstelling, waarop ik hier juist

Derom mij is opgevat, en is al
den een kleine leesthael moege
gemaken by op den berkeleyken
Styd van onse dagen. Anders
En ik hebul tot diel in menig
gemond verbittering hebben ge
hekt.

Tegen de den te getrokken een
clufie maak ik geen brues.
meer ik heb op mij beurt een een
clufie, die, wederkeering, te brage,
moeg. Inas het Chur lendom,
dat ik het beapfike gemond heb,
hoort gekend is, kan men, ook
met het diff geent in eerlyk
leid in het algemeen, ontbramen
by om de Eegenstelling, maar
ik men, - te vatten.

Ik blijf by met de mynen in
den een gemardende miend
fchap een boelen, gelyk ik te
de myne opecht en by bramen
wing een bid.

Maadterfor

Reubrek
13 febr 66

Rohrbach

5 Nov. 67

Liefgeachte vriend

Op de Gif der
 Spreekstukken van de Rotterdammer
 Afdeeling der scheepvaart van
 K. en W. staat uw naam
 voor om 14 en, de myne voor
 den 28 Januari. Een post heen
 den gisteren heb ik dien laat
 sten datum bepaald in verband
 met een reisplan de eerste
 eenige uitzigting heeft ondergaan,
 en nu om de vryheid dat hem
 om te een deel om te gaan.
 boeke, namelijk, 23 Januari
 te even zoo gelyk komen
 en de 14 en, Lieve Gy om de
 vriendlyheid willen hebben,

Den Heer. Speerkeer
 Dr. N. Beets.

J. Trecht

U dese Verzekking te laten
gegeven en my te zeggen
wan, het Bestuur der Rotten
dampst Afdeling te vragen,
genoye daarvan te nemen.
Ik doe u dan niets van
het antwoord des Bestuurs.
Waar het public kan de Nijfde
King van verilyheid bereik,
deer de spreek tot voor elke
lesing in de Daghbladen aan
getonoyd worden.

In de loop van in een
Koning alles een sel is
als in de Nijfde, Logarstand,
Uw Dierbaar vriend
Aardierjan

Rotterdam 9 nov. 49

Hooggeacht Meid, Uw postscriptum heeft ik nog een regelje van my op de hals, gort ik niet den pijn van ondankeheid tegenover u drage. Jou ik het gentsje sed ik te phyoer, sed ik uw geschenk nog niet ontvangen. Gif ten morgen kwam ik gelukkig met de meandryfke bezending mede. En nu ik deze saak en korten haare heb gehad, heb ik op uw gentsje. Ik staj tege haef elf een "Kupferdenkeden" op, en ten amille kerij door. Uw "biologifmen" zijn deliciens, ik die - megenig door de hals - ik het liefst an polike - agent of het ghes des taal - een

politie. agt wel zonnig gracie
in hofcykerheid. Dant om 1000
wer, hunderpoey "De een vader
in de kinder - there leaan naar
the up, enge wofte is in een
Tactyff - sluis hof getruiken
kan. Oe fprek en volgende
eint deent - niet om toek -
Iner om kinder - Vermaken. Dier
had ik nog mee woeit nie
als met de lektuur. Lomere
geat het te zelf, Iner Ibrin
ter?

Mr Scott den ik de bedona
villen kora. Het ftek liet
ky antwoerd, miste ik juft
den grom en ordel Mr gander
Loren had te wonen de en des

Kok uitvalt. Leef te gezag
the en Schenley weakt my
hiet duidelyk, goombel,
Inerom gy en long ~~my~~
Inet the Bride of Lammemoor.
Is de oreen komst hufalen
den roman en te gischpe heer
ffel, ten caurien van bides
ftralyfijne leuwhouwing,
hiet juft ^{te woening} met car ftrikel
flok, en - als ik my des teit hof
drubben, en letterkundig aua
chronisme. I mit juft in
the Bride of L. als met de
ftrubben van te woen - helgen gy
Leef by Scott uerant - gän win
verheid tegen ftrubbers in Lethande?

Leest by - hier hier heerspelvorder
milen by? En is ten de hier mislukt,
juist anders by die niet om te
antike heerspel leest neten te heft,
en heerspel de theeffers' grootheid
uitmaakt?

Altenaal afscheiden vreden, niet meer?
heer gen armoedtrader lezen dan en
leser? By hier een gegeven jeand tel
tien maal in der bek. De trouw maar
de ik en nog een kon hebben te
mye jeandheid heeft gemeten - en alle
werken en wroeten in uw phidant
kamer noch komen - en tel onder
Coraclint bepot!

Met een bestelyke respect van
heeroms Beets, Loozartland

De Ruyter. vriend

Alard Dierbos

De aflevering van myn v. Gesch. v. h.
R. Katholicisme "genoden te in met
gezegd?"

15 April 18

Hooggeachtste vriend

Ik had my zoo
gerne swaarlooft, u
even te komen zien, maar
- ik durf niet, en kan
u nu slechts afschrijven
myne reis de beste

myne schoonmoeder
leest my nu myn oom ogene
en heeft voor myn eyning
van inden avond geseegd heeft
Loudt of ingesleid willen
hebben, Led te zeggen, dat

De inhoud van
dees boek is

ook een kortlyken
gelykenis van de
waambanen

Leopoldus

W. Dierckx Dr.
M. A. Dierckx

Hooggeachte Vriend,

Mij voor myne geseh. v. h. Karhol.

Over de heilige veyligen heij kondende, heim
ker ik my dat dov is en ofpel van Jona gepre
ven werd. Terges het den uitlander dat by
de schijven heif komt plagen, en lens of
die stut godgundig te willen kenden,
of hem medelidelen, het by het vinder kan,
het ik men mij te keimnen dat het
in een godsheit heif getaan. Het Lindifame
of het heilige Eiland onangt oot dov te gepre?

het alle veronpandigen

Leopoldus Dr. Dierckx v. v. v.

Leiden
16 Jan. 72

M. A. Dierckx

* ik heb of eenige restentie.

13

Hoog. 1 Dec. 72

Hoogachtbare vriend

Lees dankbaar ben ik
te voer uw vriendlyk schrijven,
en heb graag heen ik uw aan
bieding aan. Ik neem nu de
vrijheid te voorte stellen, Woensdag
8 Januari en uw te bepalen
dat tusschen de aankomst van den
worden heen uit Rotterdam en Lelystad
vrij vier 24 1/2. Dit was by
de wiff. Schikt nu te die dag
vrijheids reis, van dan ik te ook
nog wiffaan Maandag 6 Januari

Konink der aankomst van
den tweeden deel der Ampten
slaan en half vier.

In de byzondere ben ik van
Donderdag 2 tot Saturday 4
Jan. 9 de heer H. Mullerdy.
te Rotterdam, van Saturday tot
Woensdag morgen de myn broeder
N. G. Pierson, Frederikplein,
Amsterdam. - chag ik hoop
uw antwoord te Rotterdam te vinden?
Door myn uitgever heb ik het

gevoegen de twee dagen te
Londen een dienende Druk
van de Kwooly of Interris,
en het Tweede Deel der myn
Mouneur Chassis.

het openen leegstelling
in Meinjepp. Uw Dienste.

N. G. Pierson

~~Woensdag 6 Januari 1812.~~
Woensdag 8 Januari 1812.

Den Brillem. Lijk. Keun
De Keun Doct. Beets

Beets

14

Amsterdam 29 Jan. 74

Hooggeleerdheid, heeft
gisteren het ik mijn vader
boeken uit het vaderland
ontvange en daarin uw
leide geschenken. Ik dank
u uw voor & vriendelijke
toezending van uw Brieven
en van uw afscheidsbrieven
Ik heeft mij uw geschenken
over mijn ginterschap
dat mij nog onbekend was
en nu berekend is uw
verklaring van de Leen
sterking van de Leen
van den even wel niet

beveren kan, dat het
in de letterkundige wer-
eld of zelsalf Hoop.
Normale geleerdheid is geen
(Syna!) is en word er
hier nog voortdurend ge-
bruikt om te liegen en te
bedriegen. —

Ik hoop dat de twee deelen
van de D. Ch. is Dagboek
zal worden toegesonden, en
dat het door de even vrien-
delyk zal worden ontvangen,
als het eerste. Van uwer
opgave der Drukfeilen

in het eerste deel heb
ik dankbaar gebruik
gemaakt.

Lidt u soms een
weg naar een van
Heidelberg? Ik heb
u nog steeds op Gassen.

Het is meer loof,
rekening en vriendschap
van dienste.

Albrecht

1810
 18
 1810

De Willems. Lijve. van
 de N. Beets
 p.f. Beets

15

Amst. 15 April 82

Hooggeachte Vriend
 Ik veroorloof mij
 de leden van de even
 ontvanger exemplares toe
 te zenden van de Proski
 van Spiegel in Nederland
 vba Dichtmaken. Hoop
 het ook ten den Dichter
 is nu in den taal eenig
 volgevoelen of kunnen
 rusten!
 Uw oed. klein kluiterke"
 Die troep of my niet toe!
 Ltk Beets 1

Wank myn Noers i al grooten
En wrijp me myn & kleenen,
Die om of niens toeren.
Toch bygt myn flouten
Wis laer deel
v. Paer, was doeji of myn
kastel? "
Daermei kost se myn
Lanzen
Met alle lecht ontougen:
Maer of wiet het,
de moderne tyd ont.
Lien geen kaptelen meer

en werpt de 1000
Lyn villa's omver.
Kinde of ont
lust en tyd tot meer
deeling van wat
de Lurke Lyden
mogen jagen van myn
dichtingen arbeid, ik
behoef te, dat ik geen
Monte zal Lyn
Me de meep hoef
aethij te dr.
O. O. O. O. O.
O. O. O. O. O.

16

Mijn oprechte dank voor uw vriendelijke
belangstelling, beleefd antwoord & beha-
gelyke wenken. Het is u. i.
Om het dat ongelukkig & uw oordeel te be-
tegen my kool. & daarvoor te ontfermen: ik
meende mijn eigen legal te doen by de
proef te laten. Het is een domme lappie
mij te ~~antwoorden~~ ^{antwoorden} de bl. 83 reg. 5.
v. o. wil my een "Recht" te in kollen
te en goede londen en vrom gelyken
Omige geloof en vrom gelyken vrom
in vrom gelyken, ~~te~~ ^{te} ~~de~~ ^{de} ~~er~~ ^{er}.
Lond. 24 April 82. D. Pearson

BRIEFKAART

AAN

Mr. J. Beets
Boothphaas

J. Beets

E. 7

Amst. 18 Nov. 82

Hooggeachte Heer Meent,

De overlooping my antwoord
 & een lettermerk toe te zenden
 in de loop der week dubbeldeur
 te eenig genoege moeg geven.
 Misschien moet ik het posten
 thans te bezorgen te niet staagt.
 Het is te betoven, dat ik in de
 mededeeling daarvan een blyk
 om een vriendschap dat voort
 te standere. Ten aanzien van
 de tevensingen (in de uitdrukking
 de Racine's & Methuiddaten)
 loop in myn woord te hebben
 gedaan met een kritiek, waarvan
 de volkomen juistheid by u
 denend niet is gebleven, Tenijl

ik in geheel myn penning en
dus mijn gepoogde
de haden te bevestigen en
die edele klaarheid, waarvan
door u het model werd ge-
geven.

Met de meeste onderscheiding
en vriendschap
Uw D.

A. A. Dierckx

10

Mijn hartelyken dank voor uw
belangstelling, die betoond is uw
bief, die in dezelv met de vloer
verwacht had. Uw opmerkingen, of
wel de waerheid is dat, id, denk ik,
verdan. De loof is mijn vandeel mede
te doen. Met de dank eorhij stand

plep

Uw d.

Amh

A. P.

2 Dec. 82

BRIEFKAART

AAN

Prof. Dr. N. Beets
Boothaan

Utrecht

0.7

Amst. 21 Jan. 83

Hooggeachte Heer,

Lid van het Bestuur
van Felix Meisner heb ik
de u kenens dat Bestuur
de wettelijke in de maand
Februari of in de eerste helft
van Maart een spreksuur
te Brussel voor de leden der
Maatschappij. Het Bestuur
verzoekt u de aangename taak
opgedragen, de de presentie
te geven dat het kan opheffen
of op andere wijze zou stellen.
Mog ik u aan te vragen, dat

Les Loucarium f100. - bez
Daagt en doe in de genen
de maender, met uison
deing van 2, 3, 9 en 16, februari
en 9 maart, voorloopig alle
avonden tot een beftelling
zj, offteer in den regel
de woensdag avond voor
de lezingen beftend is.

Werkten de omftandig
heden het medebrengen, dat
zj voor middagmaal en kare
kruyft om om teis lende
villen en kunnen beftikken,
In beft is de later reis

te zeggen, hoe welkom
de Druy nou - by Louz
wiken.

Met de maer, adv.
jftanding der D. men

Klaas Dierck

Amsterdam
25 Jan. 183

Gegeerde Vriend,

Ik vraag de verfectio-
ning van de onwilligenige
Delegating van mijn autoriteit
Dank voor de spoed van
het uwe en voor een bevestig-
lijheid. Tege en twee der
handeling van hetzelfde onder-
werp in een andere kring kan
denk ik, geen bezwaar zijn!
Mocht het te gesevener voor,
komen, dat u uw onderwerp
aanhoudt, dan is u, of u

Lth Beets A.

Pierson, Alford

25 (1853-1894)

II (21-25)

Deet Gylage:

- gedicht van A. Pierson
ds 15- of 16-jeuzig
- overduut De Nieuwe
Lebgeds

P4 Amst. 13 Sept. 84

Koningskroon Jubilaris

Dankbaar om al
 helpe ik van en door
 de geland heb, begrepen en
 gevoel, om de dagen van
 nepos af aan lot of leden,
 gun ik mij het Drukkers
 mij by de honderden aan
 te sluiten die te of deze
 dag hun hartelijken feest.
 groet brengen.

Welen Lief of leden
 om te; welen in de vrede;
 Britenden is er nog een

kring van onzichtbaren:
Onder deze ook mijn
Vader en moeder. Ook
het geleed die onzicht-
baren. Lat de leden voor-
den geest komen alst het
geleed van hen die
Licht innig aan hen
verbonden hebben gevoeld
en hunne kinderen hebben
grootgebracht in de
dankbare broedering
van tegen hen allen
te Lamen in uw gaven

In loof en dank
gepronken werd.

Uw oud-jong vriend

A. Pierson

Rotterdam

9 Velp

13 Sept. 90

Koerier nog dan Zeventig!
is Zev en Zeventig. Hark!
Gyf geluk daarmee!

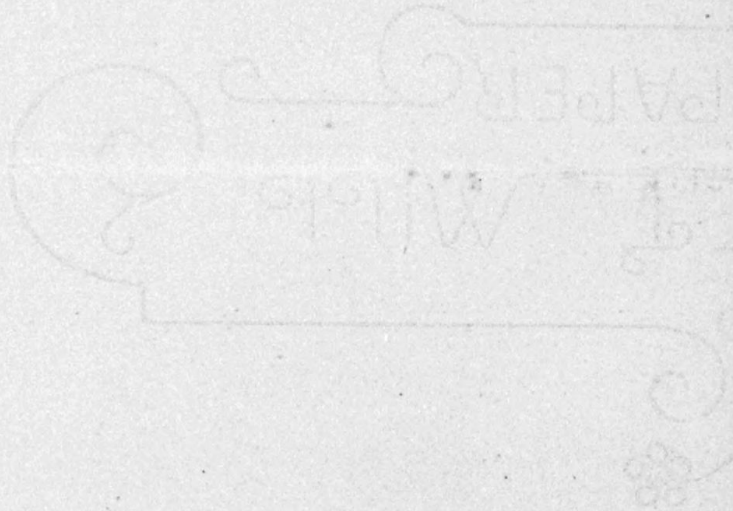
Gezonde ouderdóm!
Gesond van Ziel en Gf!
Veel duizend penningen! Gf!
En en die fluisstok: Kom!

Uw vriend

A. Pierson

en Noor

Manufacture

23.

De Heeren Mevrouw A. Pierson.

Ter viering van 13 Sept. 92

24 kantw.
20 Sept.

Uytenbosch.

Baarn, 13 Sept. 1894.

Uw, Heis vol
goede vrienden is
aan een anderen loon
voor ons een heis vol
goede kinderen geworden, van waaruit ik my diep
bel gelukkig acht diesen neuen schone dag en
festgroet te mogen brengen.

Gij zegt, dat ge te wel seld moet weten,
Maar "niet gewelt."

Dat dankt ge uw hart!
Uw diepkeacht, en kracht, die kwyning taet
En naar geen tal van jaren wordt gemeten;
Die, uit een eeuwige bron gewoed,
Als ze onophoud'lyk leeft, zich toch niet sparen moet.
Wie deze kracht betoont wordt zelf door haer herboren:
Zelfs diesen laten dag ziet ge als een morgen gloren.

A. Pierson en
Vrouwe

Hoe hebt gy gewekt in ons Volk
Een liefde die allen verbindt!
Ga jaren nog voort, en vertolk
Wat Holland als 't ijue beviert.

Heidelberg Thor.

Hooggeacht. Meid

Uw vreesgeke belang
stelling in myn wigen arbeid
om vellen de leere hoop
my te # mede te deelen. Zal
na ook de bewerking van het
Tweede Laagge gedeelte geves
ligt. In het draaiten niet
vergeten van het Dagboek,
naar ook van vele Brieven
[van de (om), G. de (om), P. de (om),
S. de (om), K. de (om),
K. de (om), G. de (om)]

getuigt gemaakt. Ik heb
nu niet al te onbepaalde
wanner de de vraag of ook
nog by de scheppele herinne
dingen van de Clary beuaten,
en of de ook daover is, befaid
king zou mogen hebben. Dit
de beten het opraekt, is eenmaal
flechts een aanloop om of
een ander bezoek te komen,
en, my verfloutende, zou ik
grooten lust hebben te vragen,
of er misschien ook iets dat
te wil een omgang sulde
Clary opgezetend is. Ik heb,

nu in aatneming van myn
plecht als berichtigers, los ik
heop, toch gemeend int te
mouten opbreken over het slot
dat naar een conclusie om
kent de Clary geent. Nu
jou het voor my van het geest
waarde is het oordeel van een
beveegde hedenoor, ooy-en oor
getuige; te hebben; of, ooy
waarde, het oordeel, wie in
dunk zou ik het gaame ^{keumen} ~~toeken~~
of dat kant of. Gevoelt of
voor de misdreueing daarvan
eenige ooprechtheid? Wie
of my eigen reijf beuigen?

Na a d'ie reizende stad
den Dagboek en Brieven a d'ie
lijge, heb ik t'ien Indukken voor
een. Het zal te den Nieuw
voor komen, dan ik behoude geveel
my te orienteren en wel door mijn
impresie te kunnen weten aan
die van iemand by wien zij wel
pijn kan kunnen zijn.

Vergeef mijne onbedachtzaamheid
die mijn mogelijk onbescheidenheid
of onopzichtigheid moet goedmaken,
de eenen onder de andere

hartelyk dank ik te voert
de toezending van een het genoot
my ontschap door uw Walter
Scottiana. In dit Reizefet
land heb ik dubbel noodig van
zij het zij een bad te nemen ook

2 / 25
in een stijl. Lees aangenaam
van my ook de herlesing van
de Tona, ofschon, geeft
willig dat door te bepleen
wel, ik my enige oppositie
voorloofde.

Het de meete hergeesting
en menscheit

Uw dienste.

Walter Scott

hoort aan vriendelijke inschrijving
door de de werken gegeven worden,
terken ik het my te meden dat
ik in het begin van Januari in het
land loop te zijn.

By case

1894

A. Pearson.

versen van A. Teysser, op 15 of 16 jaarg.
aesthet de my geiecht, wa it leen
steeltende "dichtten" genoes Land. b. 1

In bruide ik stoutlijk uit mijn vlerken,
En vloog ik op in hooger sfer,
Waar niets mijn rijke vlucht beperke,
Waar niets mijn rijke gangen keir.
En mochten reed mijn vlecken druipen,
Dan 't vocht der onbewolkte boog,
En was 't mij beter daer omhoog,
Dan hier op aard in 't stof te kruipen.
En beter om mijn zangrijg hart,
Te voeren op de Dichtkunst vliegend;
In hooger sfer waar ik de klanks
Van de weet Dichteren gezang
Zie neem, in 't oor zoo lieflijk ruischend,
Het kokend dichtelijke bloed,
Zoo vurig in mijn song gemeed,
Het fruische brachten hevig bruischen,
Tot 't mij niet goed in hooger bring,
Op dat ik u betoonen sijn
O liefelijke Nachtegale, jij
En me de ontsang het lieflijk licht,
Daar gij 't koesterd in haar stralen.
O dat de zon die 't beschijnt,
Ook 'ene straal op mij doe dalen
Waarbij die duisternis verdrijnt.
O roei mij slechts in koeltrijn vloed,
Verfrischt mijn hart een ziele regen,
Dat in het Landig stof verkrijnt;

En moog' ik slechts ienteng genieten,
Uit dien verkwickelijken vloed,
Haar levendige waakten slieten,
Wier leven mijn verdroogd gemoed.
O! dat ik ook dat vrocht en suigje,
Dat éinig levengest aard waard.
De dichtkunst die ons hart doret quichen,
En die ons niefleept in haars aard,
En ons het hoofd voor niets doet buigje.

Drie Englen kramen en ontbonden
Mijn vleglen... hiever me op vandaard,
Tot waar mijn oog een plaats ontwaard,
Als men heb oofden immer sonder,
Ten plaats zoo als er geen op aard.
Daar hoorde ik sehoone vogels zingen,
Daar freide een Paas die vrede uit,
Daar hoorde ik tomen sehoonst luid,
Zoo sehoon als nooit mijn oore vingen.
Daar zag ik een strotter zo ein als glas,
En indien blaauwen blaauwen plas
Lich baden manen blanke en sehoone,
Lich bestend in den zonnestraal.
Ook onder hen ein nachtegaal
Die lieflijk kneelde hare toben,
En spak haar zangerige taal.

O wat die vogel lustig kneelde,
O wat zij zacht myne ooren seelde,
Wat werd ik op haar zang belust...
Toen vroeg myn Engle: wat mij lust
Te zijn vast ad dees vogelijnen,
En wiens geluk en saligheid
Mij te sehoonsten vrenschelijk stookse hijne,
Wat al die groote heerlijkheid.
Ik koos een nachtegaal te wesen.
Het sehoonste seken mij toe haar zang,
Haar zuivre toon had zachte klank,
Dus k aan ving nachtegaal te wesen;
En ook begon mijn flauw gezang
Allengs ging ik den vogel na ad' reze,
En zong op hoogen toon en luid.
En driftig sloeg er al mijn aad' ren,
En mijn zangen strotten uit.
Ik kon mijn zang lust niet bedringen.
Ja mede den nachtegaal zelf niet.
Zij hoorde aandachtig naar mijn lied,
En teinde d'oovent naar mijn zingen,
Aan te flauwen in zo gebrekkig lied.
Op eens liet zij haar stemme hooren,
En noemde mij bij haren naam.
Dit klonk me al doonder slag in de ooren,
Toen ik haar stemme had verstaan.
Op te hooren van dien naam gevelde

Ik niet te hooren in die heer,
Traa naar in mijnen borst oerleer
Loo hevig een behoefte woelde;
En — viel wêr op het aardryk neer

Lul een stem deed gy mij hooren,
Toende schoone dichternaam
Schrik kelyk mij klonk in de ooren,
Ik heb uw meening reeds verstaan.
Neen, ik hoor niet in een kringen,
Neen, ik gevoel niet wat gy voelt,
Schoon in mij behoefte woelt,
Om uital deez aardische dingen,
Op te heffen mijn geweld.
Neen, ik gevoel dat in myn aadren,
Noch is gestroomd heeft dichterbled.
Neen, ik mag uw heeren niet naadren,
Maar om anders daar zoo goed,
En — Loo onuitspreek'lyk zoek.

A.P.

cf Ovidii Amorum Lib: II Elogia VI In mortem Pittacii

A. P. De Jong
15 of 16 jaar oud. Keentede.

lyf n. 5

Bij Hooft, 154, 34, vinden wij:

„Een hoop huis- en handtwerxluiden, uit stal en winkels opgestom-
melt, . . .”

V. In zin 5 van „Nieuws-gierige gemeynthe” lezen wij bij De Brune:

„Hier toe dienen gheen slap-lenden, of schimmen van Regenten, maer
God-vruchtighe en hard-vochtige zielen, die van vreeze niet en grid-
selen; en wetende, van wien zij gestelt zijn, aen 't dreughen zich niet
en keeren, noch aen 't gevaer zich kreunen: die geen oogh-dienaers en
fletse gunst-jagers zijnde, niet dan koel-drancken voor den dorst der
zieken voor-schrijven¹⁾; maer die bittere droghen, vliem en fenijn
durven ghebruycken, om een brandighe koorts geheel en teenemaal te
verdrijven; . . .”

Bij Hooft (153—154) zien wij:

„Goedertierenheit, vergiffenis zyn ooghdienende naamen: altyds
meer niet dan koeldranken voor den dorst der zieken. Om een bran-
dende koorts te verdryven, ruimt men aadren en ingewant. Daar hoort
vlym en venyn toe: ten minste bittere droggen.”

Eveneens bij Hooft (150, 151)

„waardoor men geschaapen waar in steede van fris volk, niet dan slap-
lenden en schimmen van mannen oover te brengen.”²⁾

Na vergelijking van deze teksten is het wel duidelijk, dat de „navolging”
van Hooft in de 17e eeuw, wat dit kleine fragment bij De Brune betreft,
„verregaand” is.

Geldrop.

N. DE BRESSER.

EEN PARALLEL VAN „MISSCHIEN”.

Dat het bijwoord *misschien* ontstaan is door samensmelting van een zin (*'t mach gheschien*) is algemeen bekend. Bij een vroegere gelegenheid wezen wij, als parallel, op het Drentse *lichtkans* en het Afrikaanse *hoekom* (*Ned. Spr.* § 71). Onlangs trof ons een nieuw geval: „Wie weet heeft hij andere instructies gekregen”, waar *wie weet* blijkt de inversie als bijwoordelijke bepaling staat met *misschien*.

C. D. V.

¹⁾ In deze zin treft ons de eigenaardige constructie in verband met de ontkenning. De logische gang vereiste hier: „. . .”, niet niet dan koel-drancken . . . enz.”. De verklaring schijnt te liggen in de zin bij Hooft (zie V), waar de ontkenning geheel terecht is gebruikt.

²⁾ De onder V en IV gegeven teksten uit de „Nederlandsche Historiën” zijn woorden uit de rede die Hooft Alva in de mond legt. De onder II, III en I geciteerde woorden zijn, volgens de voorstelling van Hooft, gesproken door Bernard de Fresneda, biechtvader van de koning.

In „De Ontwikkelingsgang der Nederlandsche Letterkunde” (1908) schrijft Te Winkel, dat de redevoeringen van Alva en Fresneda in haar geheel wel juist zullen zijn, „al is iedere zinsnede op zich ook niet zóó uitgesproken.” (t.a.p. tweede deel p. 143). Deze werkwijze van Hooft sluit dus vrijwel de mogelijkheid uit, dat wij voor de teksten die hierboven zijn aangehaald, een gemeenschappelijke bron zouden vinden.

VROEGE DICHTERLIJKE PUBLICATIES VAN ALLARD PIERSON.

Al noemt Dr. Boersema aan het begin van zijn uitvoerige bibliographie ¹⁾ *De Hongaarsche ruiter* in de Utrechtsche studenten Almanak van 1850 anoniem verschenen en *Bij het sterfbed van Karel I* in de Almanak voor het Schoone en Goede van hetzelfde jaar gepubliceerd, toch valt er in het Algemeen Letterlievend Maandschrift ²⁾ van de jaren 1848 en 1849 een tweetal gedichten te signaleren die beide onder zijn eigen naam (resp. getekend Allard Pierson en A.P.) staan afgedrukt. Het ene is getiteld *Aan de hertogin van Orleans* en gedateerd 9 Maart 1848, het andere is geschreven als „Weerklank van Lamartine's *Hommage à l'Académie de Marseille*” en vermeldt de datum van 15 October 1848.

Twee onuitgegeven brieven van Allard Pierson, beide gericht aan mijn grootvader, Ds. N. H. de Graaf, vestigden mijn aandacht op bedoelde gedichten van hem die zich, getuige een eveneens onuitgegeven, aan Nicolaas Beets opgedragen, gedicht feitelijk niet als dichter wenste beschouwd te zien:

.....
 Neen, ik hoor niet in uw kringen,
 Neen, 'k gevoel niet wat gij gevoelt.

.....
 Neen 'k gevoel dat in mijn aadren
 Nooit gestroomd heeft dichterbloed.
 Neen 'k mag uw sfeer niet naadren,
 't Was mij anders daar zoo zoet
 En zoo onuitsprekelijk goed.

Deze regels, omstreeks 1846 geschreven en door Beets onder zijn papieren bewaard, zijn van blijvende betekenis in Pierson's leven geweest: een dichterlijke natuur, maar geen dichter: zo moet men hem beschouwen die menig fraai geestelijk lied en menig zeer geslaagd gelegenheidsgedicht op zijn naam heeft staan.

Nu schrijft Pierson in de brief van 6 April 1848 aan zijn acht jaar oudere vriend die toen nog te Utrecht theologie studeerde, naar aanleiding van het zo juist gepubliceerde ³⁾ gedicht:

Mag ik U zoo lastig vallen en U vragen of gij nogmaals voor mij de intermediaire wezen wilt tusschen mij en de Letterlievende Redactie van het letterl. Maandschr. en namelijk haar vragen of ik niet eenige exemplaren van: *de Hertogin* zou kunnen krijgen. Ik had zelf wel aan Nepveu geschreven, maar Papa vond dat het net was of ik er zoo veel gewicht aan hechtte. —

Ik weet dat het er in staat, dus wou ik geerne voor dezen en genen een los exemplaar hebben. Ik stuur U dezen zoo tusschentijds wijl ik anders bevreesd ben dat het reeds van de pers is.

Aldus verscheen in het Maart- of Aprilnummer van genoemd tijdschrift, in de afdeling Mengelwerk, een gedicht, waarvan de aanhef aldus luidt:

¹⁾ Zie Dr. K. H. Boersema: *Allard Pierson*. Den Haag, Nijhoff, 1924, blz. 482.

²⁾ Onder leiding van Nepveu en Schüller bij Kemink en Zoon te Utrecht uitgegeven.

³⁾ Zie de vijfde jaargang van de nieuwe „series”.

AAN DE HERTOGIN VAN ORLEANS

Adspiciunt oculis Superi mortalis justis.

Hoe schoon verschijnt gy ons! gy moeder van een kind,
 Dat Orleans te kort als vader heeft bemind!
 Gy moeder van een zoon die op zijn blonde lokken,
 Wanneer zijn grootvaers kroon op 't achtbaar hoofd zou schokken,
 Die torschen moest, en eens het antwoord geven zou . . .

De jonge dichter heeft het moment vastgelegd waarop de weduwe van de in 1842 ten gevolge van een ongeval om het leven gekomen oudste zoon van Louis Philippe op een der woelige Februari-dagen van 1848 het parlamentsgebouw binnentreedt met haar oudste zoon aan de hand. Ondanks het stormachtig tafereel dat haar daar wacht, durft zij de verontwaardiging der republikeinse parlamentsleden te trotseren door hun het jongetje als de toekomstige heerser over Frankrijk te tonen. Deze moedige geste wordt niet gewaardeerd, integendeel, de fiere vorstin wordt verbannen.

In de ogen van de hedendaagse lezer van dit lange gedicht ¹⁾ schijnt de ridderlijke — en wat retorische — verdediger der hertogin van Orleans ver af te staan van de stoutmoedige advocaat van Domela Nieuwenhuys, van hem die veertig jaar later met zijn brochure *Een Schrede voorwaarts* de socialisten de hand toestak! Ook in religieus opzicht bestaat er een grote afstand tusschen de 17-jarige vurige aanhanger van Da Costa en de abstentionist uit later jaren. Maar reeds heeft de dichterlijke jongeling de man ontmoet die zijn denken blijvend zou beïnvloeden: de jeugdige hoogleraar aan de Utrechtse universiteit, C. W. Opzoomer. In de grond staan de zoon van het Réveil en de vrijdenker elkaar nader dan men zou denken, want zij kunnen elkander eenzelfde naam geven, namelijk die van *ketter*. Trouwens, is het woord „réveil” in zijn meest algemene zin genomen niet toepasselijk op heel het leven van Allard Pierson? Heeft hij niet steeds getracht de geesten wakker te schudden?

* *

*

In een schrijven aan dezelfde vriend gericht en gedateerd 21 December 1848, maakt Pierson wederom melding van een gedicht, maar ditmaal gaat het hem er om een op handen zijnde publicatie aan te kondigen. Een zeker gevoel van eigenwaarde is de toenmalige gymnasiast niet vreemd, maar overigens maakt hij niet de indruk over het paard getild te zijn, en zelf-critiek ontbreekt hem niet; immers hij maakt zijn toekomstige zwager Nico de Graaf aldus op zijn pennevrucht attent:

Met 1° Januari zult gij wellicht in 't letterl. Maandschrift zien en dan een vers van mij vinden dat U waarschijnlijk niet bevallen zal. Ik meld U dit omdat gij niet uit de plaatsing van hetzelfde zoude opmaken dat ik die zoo bepaald des druks waardig keur; ik had na de gegeven weigering ²⁾, geen plezier een vers te zenden dat eenigszins toonde dat ik mij geëfforceerd had een mijner beste te sturen. Beoordeel het dus in dit opzicht. —

¹⁾ De volledige tekst van 84 verzen kan de belangstellende lezer naslaan in het *Algemeen letterlievend maandschrift* (Utrecht, Kemink, 1848, 32ste jaargang, blz. 278—280).

²⁾ Aan het einde van deze brief vermeldt Pierson met trots dat zijn zuster zijn „St. Nicolaaslied” op straat had horen zingen, hetgeen hem enigszins tot vergoeding diende van het feit dat men een gedicht had weigeren op te nemen!

En om ook dit commentaar niet te ernstig te nemen, voegt Pierson er spottend aan toe: „Genoeg leuterens hierover”¹

Dit gedicht, waarvan wij de eerste drie verzen laten volgen¹) is bedoeld als een „weerklink” op Lamartine's *Hommage à l'Académie de Marseille* dat de dichter in zijn *Voyage en Orient* (1832—1833) onder de datum 28 Mei 1832 heeft opgenomen bij wijze van afscheid aan Marseille en Frankrijk, en ter motivering van zijn reis naar het Nabije Oosten. Wellicht heeft Pierson een ogenblik aan zijn toekomstige verloofde, Pauline Gildemeester, gedacht, waar hij elke der vier strophen, die telkens een enigszins ironische herhaling bevat van de romantische schildering die de Fransman van Palestina en Syrië gegeven heeft, beëindigt met de geheimzinnig klinkende uitroep: „Maar 'k heb gezongen aan haar voet”.

Ook ditmaal toont de jonge dichter zijn medeleven met de revolutiedagen van 1848, „toen de band der staten sprong”, en hij meent zich verontwaardigd te moeten afwenden van hem die voor zulk een land zijn afscheidslied zong. Overigens hoort men in deze *Weerklink van Lamartine's Hommage à l'Académie de Marseille* hetzelfde geluid als in het voorafgaande:

Mijn diep gevoelde toon, van blijdschap of van weeën,
Heeft niet zijn zucht geslaakt, waar 't ijs der Pyreneeën
Den moeden wandelaar schier nederstorten doet . . .
Mijn zang heeft niet geruischt, herhaald door 't luide klateren
Des grooten Oceaans, der ongepeilde wateren,
Noch waar de zon, het eerst, de kimmen blozen doet:
Niet, waar de palmtak wuift, niet waar de cederen buigen,
Niet, waar ruïnen nog van vroeger glorie tuigen,
Maar 'k heb gezongen aan haar voet.

Mijn stem verhef zich niet, waar Sions koning psalmde,
Waar Jeremia's harp haar droeve weerklacht galmde,
Waar ze aan de treurwilg hangt, beroofd van kracht en moed:
Niet, waar Marseille 't oog op den Oceaan laat planen,
Niet, waar nog de echo klinkt der Helleensche zwanen,
Maar 'k heb gezongen aan haar voet.

Ik greep niet naar mijn lier, in 't land der poezijën
Waar 't volk een dichtstuk speelt van vreemde harmonijën,
Waar uw bezielde papier bezoedeld wordt met bloed:
Niet, waar de Carmagnole, in de uitgevaste wijken,
De voeten hupplen doet op neergeplofte rijken,
Maar 'k heb gezongen aan haar voet²).

In hetzelfde maandschrift verscheen aan het einde van genoemde jaargang, van de hand van de Kapenaar A. N. E. Changuion, een ietwat vrije vertaling naar een werk van deze dichter, getiteld *Rouwklacht van Lamartine over den dood van zijn dochtertje*. Lamartine en Hugo waren toen wel de bekendste Franse dichters in de ogen der Hollanders, maar Hugo was Pierson in die tijd nog te revolutionnair en werd eerder dan in dit tijdschrift in de meer vooruitstrevende Gids geduld.

Allard Pierson: een dichter? Veeleer een die bezielde was met dichterlijk verlangen en als vijftienjarige reeds de verzuchting slaakte:

¹) Zie hetzelfde tijdschrift (33ste jaargang, Kemink, 1848, afd. Mengelwerk).

²) In werkelijkheid verscheen het in het Februarinummer (zie zesde jaargang van de nieuwe „series”).

En breidde ik stoutelijk uit mijn vlerken,
En vloog ik op in hooger sfeer,
Waar niets mijn vrije vlugt beperke,
Waar niets mijn vrije gangen keer . . .¹).

Die vrijheid, hij heeft haar tenslotte gevonden in het proza — en in de gedachte: Pierson, de dichterlijke denker. — DANIEL DE GRAAF.

GEEL EN DE ANDEREN.

In het begin van het jaar 1837 hield Jacob Geel binnen de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde een voordracht *Nieuwe karakterverdeling van den stijl*. Liet deze titel geen ouder werk met gelijke strekking onderstellen? De spreker was een van die kritische geesten, die pas productief worden, wanneer iemand ze tot tegenspraak prikkelt. Dat de Leidse hoogleraar zich nu eens door de student Beets uit zijn tent liet lokken, dan weer een misverstand van zijn Utrechtse collega Adam Simons ophelderde, een rede van Abraham des Amorie van der Hoeven over de welsprekendheid beantwoordde met een rede over de plichten van de toehoorder, een verhandeling van Siegenbeek over het eenvoudige liet volgen door een verhandeling over hetzelfde thema, waarin zijn meerderheid schitterend bewezen werd, het is allemaal overbekend.

Ook zijn *Nieuwe karakterverdeling van den stijl* reageerde op een recente studie, namelijk Hugo Blair's *Lessen over de Redekunst*, waarvan de Groningse hoogleraar B. H. Lulofs van 1832 tot 1837 de door Prof. Herman Bosscha vroeger gepubliceerde vertaling opnieuw in drie delen met eigen aantekeningen had uitgegeven. Dit werk leverde immers een paar hoofdstukken over „algemeene karakters van den stijl” (dl. II bl. 55 vv., aantekeningen bl. 92 vv.); en hierbij kwam een verdeling te pas in droge, eenvoudige en bloemrijke stijl, waarvan verschillende kenmerken tot persoonlijke trekken herleid werden. Zo stond er bijvoorbeeld: „Waanwijze schrijvers laten deze hunne geaardheid zoozeer in hunne schriften doorstralen, dat hun Stijl daardoor een karakter van driestheid verkrijgt” (88). Er was zelfs uitdrukkelijk sprake van een „driftige” stijl, genoeg dus om de psychologie in de stilistiek binnen te halen. Het had veel van een program voor Geel, die op dit gegeven zijn kunst kon uitvieren. Duidelijk nam hij dan ook een loopje met het driespan Blair-Bosscha-Lulofs, door achtereenvolgens een onoprechte, een goedhartige, een knorrige en een verwaande stijl met voorbeelden te typeren, wat hem meteen gelegenheid gaf om enkele Leidse collega's, de een al groter beroemdheid dan de ander, in het zonnetje te zetten.

Als Geel boven zulke logge geleerden uitstak, die tegenwoordig nog hoogstens bij name bekend zijn, dankte hij 't bepaald aan zijn speelse manier van wetenschapsbeoefening. Midden in Leiden durfde hij met de hoogheilige wetenschap te spotten, want onder doodgestilde schrijvers als Van der Palm en Siegenbeek was hij de éنية, die werkelijk stijl, werkelijk karakter had. Omdat zijn fijne ironie nooit tot sarcasme oversloeg, boeide hij bovendien door een zwierigheid zoals in het zwaar op de handse Holland zeldzaam was. Maar juist deze voorname figuur had van tijd tot tijd aanraking met de gemeenschap nodig, om vonken uit zijn vernuft te laten springen. Vergeleken bij een altijd redevoerende Van der Palm zou Jacob Geel misschien de indruk van onvruchtbaarheid gemaakt hebben, als zijn lenige geest niet Bakhuisen en Potgieter en allerlei geesten in het land bleek te bezielen. Hij deed iets heel gewoons: hij nam een gangbaar motief over, maar wist het op een buitengewone manier te verlevendigen; en tot vandaag werkt zijn oorspronkelijke vindingskracht, die de eerste de beste stof eventjes omtoverde, verrassend nieuw.

G. B.

¹) Dit en bovenvermeld fragment is ontleend aan een gedicht dat bij Mr. N. Beets te Amsterdam berust.

OVER TESSELSCHADE'S TROOST-DICHT VOOR HUYGENS.

Het sonnet dat Tesselschade in September 1637 aan Hooft richtte als „swack behulp” in Huygens' smart over het verlies van zijn vrouw is afgedrukt in Worp's „Een onwaerdeerlijcke Vrouw” (Den Haag, 1918), pg. 175. De achtste regel

En stel zyn leed te boeck, zoo heeft hij 't niet t'onthouwen

maakte op Huygens zo'n diepe indruk dat hij hem niet alleen in zijn dankbrief aan Hooft met de hoogste bewondering citeerde, maar er op 84-jarige leeftijd nog een geestdriftig gedicht over schreef¹⁾. Wie er niet even enthousiast over kan zijn, kan Huygens zelf nooit volledig verstaan.

De dertiende regel doet voor de achtste echter zeker niet onder. De laatste terzine van het sonnet luidt:

Zijn eijgen letter leer hem matigen zijn pijn,
Want queling op de maet en kan soo fel niet syn;
Besweer hem, dat hy sing op maetsangh droevelijcken.

Worp, of de bezorger van de uitgave Sterck, verklaart in een noot „queling op de maet” als „dichten”. Het is duidelijk dat dit niet juist kan zijn. Het betekent „smart, in dichtmaat uitgezegd”, „door dichtmaat bedwongen lijden”. De andere betekenis van „queling”, namelijk „zingen”, kan zelfs in deze zinrijke poëzie als voorbijgaande toespeling eigenlijk niet in aanmerking komen, want bij die tweede betekenis maakt de rest van de regel geen zin²⁾.

„Zijn eijgen letter” in regel 12 wordt niet verklaard. Misschien vond de uitgever de interpretatie „zelf dichten”, „zelf aan het werk gaan”, voldoende voor de hand liggend — al is die enigszins gedwongen in dit volkomen vrije en heldere gedicht.

De juiste verklaring is een andere. Tesselschade citeert hier Huygens' eigen vertaling van John Donne's gedicht „I am two fooles, I know”, waarvan de regels 7—10 luiden

Soo meend' ick mijn verdriet te schroeven door mijn' Dichten,
Soo door den engen Rijm verduyv'len en verlichten:
Want quellingh op de maet en kan soo fel niet zijn,
En dies' in dichten boeyt betemt haer' dolle pijn.

Onze regel vertaalt Donne's

Griefe brought to numbers cannot be so fierce.

„Zijn eijgen letter” betekent dus „wat hij zelf geschreven heeft”. Dit verklaart ook dat Huygens zo getroffen was door de achtste regel, en niet door de zeker niet mindere dertiende: die was van hemzelf, of van hem en Donne samen; die kende hij, terwijl de achtste een volkomen eigen prestatie van Tesselschade was.

Het is hierna eigenlijk niet meer nodig nog te opponeren tegen de lange tijd aangehangen mening dat het enthousiasme voor Donne bij Huygens en

1) Beide lezingen bij Huygens hebben „hoeft” in plaats van „heeft”.

2) Maar het meest waarschijnlijk is, dat „queling” een spelfout is voor „quelling”. Tesselschade's-spelling was zwakjes.